

**Economie mondială.
Probleme globale**

Tehnoredactare și coperta: Angelica Mălăescu
Referenți științifici: Prof. univ. dr. Constantin Popescu
Prof. univ. dr. Alexandru Tașnadi

Copyright © 2010
Editura Universitară
Director: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33,
Sector 1, București
Tel.: 021 - 315.32.47 / 319.67.27
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

EDITURĂ RECUNOSCUTĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR (C.N.C.S.I.S.)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STANCIU, VASILE MILTIADE

**Economie mondială : probleme globale / Stanciu
Vasile Miltiade. - București : Editura Universitară, 2010
ISBN 978-606-591-052-2**

338(100)

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate autorului.

Distribuție: tel.: 021-315.32.47/319.67.27
comenzi@editurauniversitara.ro

ISBN 978-606-591-052-2

Vasile Miltiade Stanciu

**Economie mondială.
Probleme globale**

Editura Universitară,
București, 2010

Cuprins

Cuvânt înainte	9
1. Economia mondială - parte componentă a științei economice .	13
1.1. Apariția științei economice. Definiții	13
1.2. Economia mondială ca parte a științei economice	18
1.3. Tendințe și perspective ale economiei mondiale	22
2. Economiile naționale în circuitul economiei mondiale	27
2.1. Principalele trăsături ale economiilor naționale	27
2.2. Necesitatea legăturilor economice interstatale	28
2.3. Tipologii ale economiilor naționale în circuitul economic mondial	30
3. De la ordinea economică mondială la decalajele economice internaționale	36
3.1. Ordinea economică mondială. O viziune de ansamblu	36
3.2. Dezvoltarea economică ca premisă a succesului național	40
3.3. Subdezvoltarea economică, o realitate a lumii contemporane	46
4. Economiile țărilor dezvoltate față în față cu economiile țărilor în curs de dezvoltare	51
4.1. Economiile țărilor dezvoltate. Caracteristici principale	51
4.2. Complexitatea economiilor țărilor în curs de dezvoltare	55
5. Problemele globale ale economiei mondiale	63
5.1. Clasificarea principalelor probleme globale	63
5.2. Teorii și modele de abordare a problemelor globale	66
6. Globalizarea în cadrul economiei mondiale	73
6.1. Originea și evoluția conceptului de globalizare	73
6.2. Teorii ale globalizării în contextul economiei internaționale	79
7. Resursele naturale și implicarea omului în epuizarea acestora	85
7.1. Principalele resurse naturale mondiale	85
7.2. Ecuația resurse - dezvoltare economică	87
7.3. Iminenta epuizare a resurselor. Ce-i de făcut?	90

8. Echilibrul ecologic și rolul său în viitorul Planetei Pământ	104
8.1. Criza echilibrului ecologic	104
8.2. Forme ale perturbării echilibrului ecologic	109
9. Populația globului, accelerator sau frână în calea dezvoltării?	120
9.1. Evoluția populației mondiale	120
9.2. Schimbări cantitative și calitative în structura populației	123
9.3. Populația mondială în jocul resurse vs. dezvoltare	125
10. Agricultură mondială și problema alimentației globale	130
10.1. Funcțiile agriculturii în noul context al globalizării	130
10.2. Structura producției agricole mondiale	132
10.3. Problema alimentației globale. Criza alimentară	134
11. Sănătatea mondială ca obiectiv economic	141
11.1. Sănătatea umană ca bun economic	141
11.2. De ce sănătatea umană mondială este o problemă globală?	145
12. Industria globală și rolul ei pe plan internațional	154
12.1. Radiografia industriei mondiale	154
12.2. Modificări în structura industriei mondiale	157
13. Instituții mondiale și cadrul instituțional global	163
13.1. Organizația internațională	163
13.2. Tipologia organizațiilor internaționale	168
14. Corporațiile transnaționale și rolul lor în dezvoltarea economiei mondiale	173
14.1. Societățile transnaționale în cadrul economiei mondiale	173
14.2. Caracteristici ale societăților transnaționale	176
15. Integrarea economică ca formă de progres economic și social	186
15.1. Integrarea economică ca proces	186
15.2. Teorii privind integrarea economică	193
Spre economia mondială bazată pe sănătatea întregului viu ...	200

Cuvânt înainte

Epoca actuală a existenței umane presupune, printre altele, o adaptabilitate continuă și o inovativitate crescută, în imaginarea de soluții pentru depășirea problemelor cu care ne confruntăm. Plecând de la aceste realități, prezentul curs, *Economie mondială. Probleme globale* se adresează studenților de la Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale din cadrul Universității Spiru Haret, care studiază această disciplină în anul I universitar, dar nu numai.

Ca orice autor, mi-am propus să abordez într-o manieră amplă, complexă, multidimensională, dar pe înțelesul oricărui cititor, problemele globale din cadrul economiei mondiale care în opinia mea trebuie privită ca un întreg viu funcțional.

Omul-student care își propune să descifreze și să-și explice complexitatea problemelor existente în cadrul economiei mondiale, trebuie să le analizeze, studieze și înțeleagă într-un anumit context istoric, economic, politic, social, cultural etc. care se schimbă cu repeziciune și care este integrat într-o realitate mai mare care se află, la rândul ei, într-o continuă schimbare și transformare.

Necesitatea de a înțelege și explica contextele schimbătoare în care operează economia mondială trebuie să-l conducă pe cititor la a-și formula mereu diferite întrebări și să caute răspunsuri la acestea.

Omul responsabil de viitorul său, dar și al familiei din care face parte, ar trebui să caute neconținut și să se apropie din ce în ce mai mult de adevăr.

Mai mult decât atât, trebuie să caute dincolo de buchiile acestei cărți care are, în mod evident, un caracter limitat la ce s-a întâmplat ieri, chiar dacă deschide și porți spre viitor prin anumite ipoteze și teorii formulate.

Ispita de a căuta neconținut spre descoperirea de noi și noi paradigme, modele, teorii etc. am credința că îi va călăuzi întotdeauna pe adevărații pasionați ai economiei mondiale.

Etapa istorică în care ne aflăm vine să întărească nevoia de cunoaștere.

Mai ales, folosirea responsabilă a cunoașterii, în contextul unei lumi tot mai interconectată și interdependentă, trebuie să fie o necesitate la care se cuvine să meditam din ce în ce mai mult.

Orice s-ar întâmpla fie în domeniul economic, social ori politic mondial, credința într-o competiție corectă și echitabilă trebuie să se regăsească nu numai pe hârtie.

Normalitatea unei lumi economice mondiale responsabile atât de trecut cât mai ales, de viitor corespunde și viziunii autorului.

Direcțiile de acțiune provenite din zona binelui social îndreptate spre toți oamenii planetei, sper că va caracteriza secolul în care am intrat.

Iată, așadar leitmotivul acestui curs: credința în folosirea responsabilă a cunoașterii, în beneficiul unor categorii cât mai mari din populația globului.

Am speranța că și studenții mei vor contribui, într-o măsură mai mare sau mai mică, la atingerea acestui țel.

Las la îndemâna acestora, fructificarea cunoștințelor prezentate în manual, pe care trebuie să le considere, așa cum și este, doar un prim pas necesar pentru cunoașterea realităților și problemelor economiei mondiale și să nu se sfiască să mai adauge un al doilea, al treilea sau al ...n lea pas potrivit preocupărilor și

gradului diferit al fiecăruia de înțelegere și interpretare a întregului intitulat, economie mondială.

Anticipând și un anume impact în rândul cititorilor, mulțumesc celor care vor face propuneri de îmbunătățire, de clarificare în mai mare măsură a unor concepte sau teorii prezentate, de suplimentare a conținutului informațional al prezentului manual etc. cu credința că orice bun făcut de Om poate fi perfectibil.

Autorul

Spre economia mondială bazată pe sănătatea întregului viu

Economia bazată pe respectarea prevederilor paradigmei sănătății întregului viu presupune realizarea și păstrarea unei armonii între om, mediu înconjurător, familii, comunități, organizații și instituții, un echilibru care se realizează într-un cadru dat, în condițiile în care economia ca organism viu este un sistem compus din ființe omenești și organisme sociale aflate în continuă interacțiune unele cu altele și cu ecosistemele care le înconjoară și de care depinde viața noastră¹⁹⁵.

Ridicăm problema regândirii economiei mondiale astfel încât, pentru realizarea progresului, a dezvoltării omenirii ca întreg, se impune eliminarea divizării societății în bogați și săraci, a gravelor disparități în consum, atât în ceea ce privește supraconsumul, necontrolat de moral cât și subconsumul, la fel de imoral.

Realitățile actuale pun cu mai multă stringență problema eliminării vechilor relații de dominație și asuprire; a instaurării unor raporturi noi, de egalitate între state, ca parteneri într-un dialog permanent; a creării condițiilor pentru folosirea echitabilă a resurselor planetei, care să permită progresul multidimensional tuturor țărilor, indiferent de stadiul dezvoltării în care se află; dar și satisfacerea corespunzătoare a necesităților de viață ale propriilor cetățeni.

Credem că eliminarea exploatării sociale și naționale, prin situarea omului în centrul dezvoltării economice, ridicarea gradului de civilizație, materială și spirituală, a întregii societăți,

---

¹⁹⁵ Capra F., *Momentul adevărului. Știință societate și cultură. O viziune fascinantă asupra unei noi realități înconjurătoare. O reconciliere a științei cu spiritul uman, pentru un viitor durabil*, Ed. Tehnică, București, 2004, p. 496.

este cadrul general care se impune într-o economie mondială bazată pe sănătatea întregului viu.

Neîndoielnic că, ridicarea nivelului de trai, a bunăstării fiecărei ființe umane, nu se poate realiza decât concomitent cu dezvoltarea și creșterea bogăției statului din care face parte, iar scăderea, și în sens de secătuire, va conduce la o degradare accentuată a condiției fiecărui Om.

În cadrul soluționării problemelor majore ale economiei mondiale, și de care depinde soarta însăși a umanității, este necesar să se realizeze o nouă diviziune mondială a muncii, mai echilibrată, relații noi bazate pe echitate, care să asigure eliminarea subdezvoltării, industrializarea din ce în ce mai multor state, creșterea nivelului de trai a țărilor în curs de dezvoltare, precum și respectarea termenilor și condițiilor convenite anterior între statele dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

Plecând de la premisa că, resursele de materii prime și energie, atât pe plan național cât și internațional, nu sunt inepuizabile, după cum demonstrează atât prognozele elaborate de diferite țări cât și cele întocmite de organizații internaționale, se impune, pentru unele dintre acestea, limitarea consumului, ca obiectiv vital pentru deceniile viitoare. În dimensionarea atât a producției, cât și a consumului, trebuie să se țină seama, în același timp, de necesitatea creării unor rezerve adecvate de materii prime, materiale, combustibili, și alte produse, precum și de mijloace financiare, valutare, care să permită dezvoltarea stabilă, durabilă, a societății.

De altfel, exploatarea judicioasă a bogățiilor naturale reprezintă și o condiție primordială a menținerii echilibrului ecologic Planetei Pământ, a conservării și protecției mediului înconjurător.

Avându-se în vedere, efectele crizei economice mondiale și înrăutățirea considerabilă a situației țărilor în curs de dezvoltare, este necesar să se înlăture vechile practici de inegalitate și de

asuprire a acestora, promovarea unor principii noi de relații internaționale, care să contribuie la progresul și dezvoltarea economico-socială independentă a fiecărei națiuni, în condițiile stabilității economiei mondiale. Se impun, astfel, o îmbunătățire radicală a sistemului financiar mondial, renunțarea la condiționarea raporturilor economice, de considerente politice sau de altă natură.

Totodată, este necesară instaurarea unei noi ordini economice mondiale care să permită lărgirea schimburilor pe baze echitabile, accesul fără restricții la știința și tehnologiile moderne, participarea activă și în condiții de avantaj reciproc a tuturor țărilor în circuitul economic, eliminarea oricăror bariere și discriminări în raporturile dintre state, stimularea relațiilor de colaborare, spre realizarea unei lumi mai bune și mai drepte, în care fiecare națiune să se poată dezvolta liber și independent, corespunzător propriilor dorințe și interese, fără nici un amestec extern.

Asistăm în același timp, la criza complexității ce se amplifică, pe măsura creșterii gradului de complexitate a problemelor globale, a accelerării ritmului schimbării dar și a imposibilității adaptării și a luării deciziilor corecte de către instituțiile umane responsabile. Ceea ce reclamă o revitalizare a instituțiilor existente.

De asemenea, elaborarea în comun a noilor principii de relații economice internaționale, a măsurilor privind datoriile externe ale țărilor în curs de dezvoltare, eradicarea sărăciei, introducerea tuturor costurilor în prețuri, inclusiv celor de mediu și sociale, refacearea sistemelor naturale de susținere a economiei sunt alte direcții de acțiune în viziunea noastră, a noii economii mondiale.

În noile condiții, creșterea economică va trebui să se realizeze, de asemenea, pe baza extinderii în tot mai mare măsură

a schimburilor comerciale, dar și a cooperării și specializării în producție cu alte state.

Economia mondială a secolului al XXI-lea trebuie să fie una în acord deplin cu Planeta Pământ și cu sistemele naturale de susținere și nu una care să le distrugă.

O economie mondială a risipei nu mai constituie, din perspectiva paradigmei sănătății întregului viu, un model viabil.